ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 9ης Μαρτίου 2004

σχετικά με μέτρο ενίσχυσης που εφάρμοσε η Αυστρία το οποίο αφορά την έκπτωση του φόρου κατανάλωσης φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού το 2002 και το 2003

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2004) 325]

(Το κείμενο στη γερμανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2005/565/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τα εν λόγω άρθρα [1],

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Στις 8 Οκτωβρίου 2002 δημοσιεύτηκε στο Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της Αυστρίας) ο 158ος ομοσπονδιακός νόμος 2002, το άρθρο 6 του οποίου προβλέπει τροποποίηση του νόμου περί έκπτωσης του φόρου κατανάλωσης ενέργειας του 1996.

(2) Η Επιτροπή γνωστοποίησε στην Αυστρία με επιστολή της 30ής Απριλίου 2003 την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ, λόγω της ενίσχυσης που εμπεριέχουν αυτοί οι νόμοι.

(3) Στις 20 Αυγούστου 2003 δημοσιεύτηκε στο Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich ο 71ος ομοσπονδιακός νόμος 2003, το άρθρο 54 στοιχείο 6 του οποίου παρατείνει την ισχύ του νόμου περί φόρου κατανάλωσης ενέργειας του 1996, όπως τροποποιήθηκε από τον 158ο ομοσπονδιακό νόμο 2002 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2003.

(4) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία, δημοσιεύτηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* [2]. Η Επιτροπή κάλεσε όλους τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την εν λόγω ενίσχυση.

(5) Με επιστολή της 4ης Ιουλίου 2003, η οποία καταχωρίστηκε από την Επιτροπή αυθημερόν (A/34759), η Αυστρία απάντησε στην απόφαση σχετικά με την κίνηση της διαδικασίας εξέτασης.

(6) Η Επιτροπή έλαβε στις 12 Αυγούστου τις παρατηρήσεις της Vereinigung der österreichischen Industrie (σύνδεσμος της αυστριακής βιομηχανίας), στις 18 Αυγούστου 2003 τις παρατηρήσεις της Stahl- und Walzwerk Marienhütte GmbH και στις 14 Αυγούστου 2003 τις παρατηρήσεις της Jungbunzlauer Ges.m.b.H. Οι παρατηρήσεις του österreichische Bundesarbeitskammer (αυστριακό ομοσπονδιακό επιμελητήριο εργασίας) ανακλήθηκε με επιστολή της 21ης Νοεμβρίου 2003.

(7) Όλες οι παρατηρήσεις κατατέθηκαν εμπροθέσμως [3]. Η Επιτροπή διαβίβασε τις παρατηρήσεις στην Αυστρία, η οποία ωστόσο δεν τις σχολίασε.

(8) Με επιστολή της 5ης Δεκεμβρίου 2003, η οποία καταχωρίστηκε από την Επιτροπή στις 8 Δεκεμβρίου 2003 (A/38575), η Αυστρία χορήγησε συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της έκπτωσης των φόρων κατανάλωσης ενέργειας το 2002 και το 2003.

II. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

(9) Σύμφωνα με τον νόμο περί φόρου κατανάλωσης ηλεκτρισμού και τον νόμο περί φόρου κατανάλωσης φυσικού αερίου, οι οποίοι εκδόθηκαν και οι δύο την 1η Ιουνίου 1996, ο φόρος ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου επιβαρύνει την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, εξαιρούμενης της παροχής σε επιχειρήσεις ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου και σε άλλους μεταπωλητές, την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου από επιχειρήσεις ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου καθώς και την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου που έχουν παραχθεί ή έχουν εισαχθεί στη φορολογική επικράτεια από τον καταναλωτή.

[1] ΕΕ C 164 της 15.7.2003, σ. 2.
[2] Βλέπε υποσημείωση 1.
[3] Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1182/71 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 1971, σχετικά με τον καθορισμό των προθεσμιών, ημερομηνιών και διοριών (ΕΕ L 124 της 8.6.1971, σ. 1, και ιδίως το άρθρο 3, η προθεσμία για την υποβολή παρατηρήσεων έληγε στις 18 Αυγούστου 2003).

(10) Φοροοφειλέτης είναι κατά κανόνα ο προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου. Ο παραλήπτης της παροχής ενέργειας υποχρεούται να αντικαταστήσει τον μετακυλιόμενο ενεργειακό φόρο. Η προμηθευτική επιχείρηση υποχρεούται να εμφανίσει το ποσό των ενεργειακών φόρων για τον αποδέκτη το αργότερο στην ετήσια εκκαθάριση.

(11) Ο φόρος ηλεκτρικής ενέργειας ανέρχεται στο υπό έλεγχο χρονικό διάστημα σε 0,015 ευρώ/kWh. Ο φόρος φυσικού αερίου ανέρχεται σε 0,0436 ευρώ/m^3.

(12) Σε συνάρτηση με την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση C-143/99, (στα επόμενα: «απόφαση Adria-Wien») στο πλαίσιο διαδικασίας προδικαστικής απόφασης [4], η Αυστρία τροποποίησε το νόμο περί έκπτωσης του φόρου κατανάλωσης ενέργειας του 1996 με τον 158ο ομοσπονδιακό νόμο του 2002, ο οποίος στο άρθρο 6 προβλέπει ότι από την 1η Ιανουαρίου 2002 όλες οι εκμεταλλεύσεις έχουν δικαίωμα έκπτωσης του φόρου κατανάλωσης φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, εάν αυτός ο φόρος υπερβαίνει συνολικά το 0,35 % της καθαρής αξίας παραγωγής τους. Η καθαρή αξία παραγωγής ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των πωλήσεων κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1 σημεία 1 και 2 του νόμου περί φόρου κύκλου εργασιών του 1994 και των πωλήσεων κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1 σημεία 1 και 2 οι οποίες παρέχονται στην επιχείρηση. Ο νόμος περί φόρου κύκλου εργασιών του 1994 ορίζει αυτές τις πωλήσεις ως προμήθειες και άλλες παροχές υπηρεσιών, τις οποίες μια επιχείρηση εκτελεί στο εσωτερικό έναντι αμοιβής. Ο νόμος συμπεριλαμβάνει την ιδιοκατανάλωση, αποκλείει όμως τις εισαγωγές. Η έκπτωση δεν ισχύει για τα πρώτα 363 ευρώ.

(13) Η έκπτωση του φόρου ισχύει για τη χρονική περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2002 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2003.

(14) Οι καταβληθείσες επιστροφές φόρου ανέρχονται σε περίπου 330 εκατομμύρια ευρώ/έτος.

(15) Η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία, διότι υπήρχαν αμφιβολίες σχετικά με τον χαρακτήρα του μέτρου ως ενίσχυσης και το συμβιβάσιμο της εικαζόμενης ενίσχυσης. Κατά την αντίληψη της Επιτροπής το σύστημα έκπτωσης του φόρου ευνοούσε de facto επιχειρήσεις ένταση ενέργειας και ήταν ως εκ τούτου επιλεκτικό. Η Επιτροπή αμφισβητούσε ότι η εικαζόμενη ενίσχυση ήταν συμβιβάσιμη με το κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος [5].

III. **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ**

Παρατηρήσεις του συνδέσμου αυστριακής βιομηχανίας

(16) Κατά την αντίληψη του συνδέσμου της αυστριακής βιομηχανίας, το μέτρο δεν είναι επιλεκτικό και επομένως δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση. Η Αυστρία έχει εφαρμόσει την απόφαση Adria-Wien του Δικαστηρίου, σύμφωνα με την οποία εθνικά μέτρα, τα οποία προβλέπουν έκπτωση φόρων κατανάλωσης ενέργειας για φυσικό αέριο και ηλεκτρική ενέργεια, δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση, «εφόσον έχουν εφαρμογή επί όλων των εγκατεστημένων στην επικράτεια επιχειρήσεων ανεξάρτητα από το αντικείμενο των δραστηριοτήτων τους.» Το αυστριακό συνταγματικό δικαστήριο είχε διατυπώσει στο κείμενο της αιτιολόγησης του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος προς το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο την εικασία ότι η Αυστρία θα μπορούσε να βρεθεί στην ανάγκη να επεκτείνει την έκπτωση του ενεργειακού φόρου σε όλες τις επιχειρήσεις. Το Δικαστήριο είχε επομένως πλήρη συνείδηση της λειτουργίας του κανονισμού της έκπτωσης και είχε οπωσδήποτε λάβει υπόψη τις πιθανές νομικές συνέπειες στην Αυστρία. Επομένως το μόνο ουσιώδες ερώτημα είναι, «αν γίνεται διάκριση ως προς την ευνοϊκή μεταχείριση.»

(17) Ο σύνδεσμος της αυστριακής βιομηχανίας έχει την άποψη, ότι το μέτρο είναι de facto μη επιλεκτικό. Ο αριθμός των επιχειρήσεων που ευνοούνται πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 2 500 και 3 000 περίπου, διαπερνώντας όλους τους τομείς της οικονομίας και τα μεγέθη των επιχειρήσεων.

(18) Εκτός αυτού, το μέτρο δεν απευθύνεται μόνο σε επιχειρήσεις με μεγάλη κατανάλωση ενέργειας. Η έκπτωση φόρου υπολογίζεται βάσει της καθαρής αξίας παραγωγής. Αυτό το μέγεθος εξαρτάται από την οικονομική κατάσταση της εκάστοτε επιχείρησης. Ζημίες ή μεγάλες επενδύσεις οδηγούν σε μικρότερη καθαρή αξία παραγωγής. Σε τέτοιες περιπτώσεις η έκπτωση των ενεργειακών φόρων θα χορηγούνταν και σε επιχειρήσεις με μικρή κατανάλωση ενέργειας. Σε μάκρος χρόνου δεν πρόκειται πάντοτε για τον ίδιο κύκλο ευνοουμένων.

(19) Ο σύνδεσμος της αυστριακής βιομηχανίας θεωρεί άστοχες τις συγκρίσεις της Επιτροπής με άλλες περιπτώσεις, στις οποίες ένα μέτρο ήταν μεν μη επιλεκτικό κατά το κείμενο του νόμου, de facto όμως ήταν επιλεκτικό. Στις περιπτώσεις που περιγράφονται, συνάγεται εκ του στόχου της ενίσχυσης ότι πρόκειται για μεγάλες επιχειρήσεις, εν μέρει μάλιστα για μία συγκεκριμένη επιχείρηση. Το μέτρο της Αυστρίας αντίθετα δεν περιορίζει τον κύκλο των ευνοουμένων ούτε κατά το μέγεθος ούτε κατά τον κλάδο, τη δραστηριότητα ή το ποσό της επένδυσης.

(20) Ως προς στο συμβιβάσιμο, ο σύνδεσμος της αυστριακής βιομηχανίας επισημαίνει ότι η τήρηση των ελάχιστων συντελεστών, όπως αυτοί προδιαγράφονται από την οδηγία 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με την αναδιάρθρωση του κοινοτικού πλαισίου φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων και της ηλεκτρικής ενέργειας [6] (εφεξής «οδηγία φορολόγησης ενέργειας»), πρέπει να θεωρηθεί ουσιώδες μέρος του φόρου.

---

[4] Απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2001 στην υπόθεση C-143/99, Adria-Wien Pipeline κατά Wietersdorfer&Peggauer Zementwerke GmbH, Συλλογή 2001, σ. I-8365.
Το Συνταγματικό Δικαστήριο της Αυστρίας υπέβαλε στο Δικαστήριο δύο ερωτήματα για προδικαστική απόφαση:
1. Πρέπει τα νομοθετικά μέτρα ενός κράτους μέλους, τα οποία προβλέπουν την επιστροφή μέρους των φόρων επί της ενέργειας που πλήττουν το φυσικό αέριο και την ηλεκτρική ενέργεια, ορίζοντας παράλληλα ότι η επιστροφή αυτή ισχύει μόνο για τις επιχειρήσεις των οποίων η κύρια δραστηριότητα συνίσταται αποδεδειγμένα στην παραγωγή ενσώματων οικονομικών αγαθών, να θεωρούνται ως κρατικές ενισχύσεις υπό την έννοια του άρθρου 92 της συνθήκης ΕΚ;
2. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα: πρέπει ένα τέτοιο νομοθετικό μέτρο να θεωρείται ως ενίσχυση κατά το άρθρο 92 της συνθήκης ΕΚ ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία ισχύει για όλες τις επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από το αν η κύρια δραστηριότητά τους συνίσταται αποδεδειγμένα στην παραγωγή ενσώματων οικονομικών αγαθών;

[5] ΕΕ C 37 της 3.2.2001, σ. 3.

[6] ΕΕ L 283 της 31.10.2003, σ. 51.

Παρατηρήσεις της Stahl- und Walzwerk Marienhütte Ges.m.b.H.

(21) Η Stahl- und Walzwerk Marienhütte Ges.m.b.H. περιγράφει την οικονομική συνάφεια της φορολόγησης της ενέργειας, ιδίως για τον χάλυβα, και ισχυρίζεται ότι η εφαρμογή των κανονικών φορολογικών συντελεστών σε επιχειρήσεις έντασης ενέργειας θα είχε ως αποτέλεσμα την άμεση διακοπή της παραγωγής στην Αυστρία.

(22) Ο διορθωτικός μηχανισμός για επιχειρήσεις έντασης ενέργειας δεν έχει αρνητικές επιπτώσεις στη ρυθμιστική λειτουργία του συστήματος φορολόγησης της ενέργειας. Το ίδιο το κόστος της ενέργειας είναι επαρκές κίνητρο για τη λήψη πιθανών μέτρων υποκατάστασης και η φορολόγηση δεν έχει επιπλέον επενέργειες. Αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη όταν εξετάζεται, αν το μέτρο δικαιολογείται από τον χαρακτήρα του φορολογικού συστήματος.

(23) Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θέλησε προφανώς στην υπόθεση C-143/99 να εκφράσει γνώμη και σχετικά με τη διάκριση μεταξύ επιχειρήσεων έντασης ενέργειας και άλλων επιχειρήσεων. Διαφορετικά δεν θα είχε απαντήσει στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα του αυστριακού συνταγματικού δικαστηρίου, διότι αυτό το ερώτημα δεν ήταν σημαντικό για τη λήψη της απόφασης στην εκκρεμούσα προ του δικαστηρίου υπόθεση.

(24) Ακόμη και αν ένα μέτρο θεωρηθεί κρατική ενίσχυση, η Επιτροπή πρέπει να σεβαστεί τις νόμιμες προσδοκίες των θιγόμενων επιχειρήσεων. Αυτές οι επιχειρήσεις μπορούν να επικαλεστούν ένα νόμο ο οποίος ψηφίστηκε στην Αυστρία με τη ρητή πρόθεση να εφαρμοστεί η απόφαση Adria-Wien. Δεν μπορεί να απαιτηθεί από μια επιχείρηση να ασχοληθεί με ζητήματα ευρωπαϊκού δικαίου ενδελεχέστερα από τον καλόπιστο νομοθέτη. Άλλωστε το ίδιο το Δικαστήριο ως ευρωπαϊκό όργανο είχε δημιουργήσει νόμιμες προσδοκίες απαντώντας στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα του αυστριακού συνταγματικού δικαστηρίου.

Παρατηρήσεις της Jungbunzlauer GmbH

(25) Η Jungbunzlauer GmbH προβάλει στις παρατηρήσεις της, ότι η έκπτωση των ενεργειακών φόρων δεν συνιστά ενίσχυση κατά την έννοια της άμεσης καταβολής χρημάτων από το κράτος. Την οικονομική επιβάρυνση από τη φορολόγηση της ενέργειας πρέπει να τη φέρει ο τελικός καταναλωτής. Για να το επιτύχει αυτό ο νομοθέτης διαθέτει διάφορες δυνατότητες. Προκειμένου να απλουστευθεί η διοικητική διαδικασία, επιβάλλεται και καταβάλλεται ο φόρος από τον προμηθευτή ενέργειας. Οι επιχειρήσεις καταβάλλουν το φόρο μαζί με την τιμή της ενέργειας στον προμηθευτή και έπειτα το κράτος τούς επιστρέφει την πλεονάζουσα καταβολή. Βάσει αυτής της διάρθρωσης σχεδιάστηκε ο νόμος περί έκπτωσης του φόρου κατανάλωσης ενέργειας με τη μορφή της επιστροφής. Ο νομοθέτης θα μπορούσε εξίσου να αποφασίσει να επιβάλλει τον φόρο κατανάλωσης ενέργειας απευθείας στον τελικό καταναλωτή. Σε αυτή την περίπτωση θα περίττευε η επιστροφή.

(26) Ο εθνικός νομοθέτης έχει την ευχέρεια να περιορίζει τη φορολογική επιβάρυνση. Το ανώτατο όριο που προβλέπει με το κριτήριο του 0,35 % της καθαρής αξίας παραγωγής δεν έχει καμία σημασία από την άποψη του δικαίου των ενισχύσεων, αλλά καθορίζει την επιβάρυνση από τη φορολογία κατανάλωσης ενέργειας για παραγωγική χρήση στο 0,35 % της καθαρής αξίας παραγωγής. Το ίδιο ισχύει και για την προβλεπόμενη ελάχιστη επιβάρυνση ύψους 363 ευρώ.

(27) Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο στην απόφαση Adria-Wien έκρινε το μέτρο της Αυστρίας στο σύνολό του. Εάν δεν είχε αυτή την πρόθεση, το Δικαστήριο θα είχε ρωτήσει αρχικά, αν η έκπτωση του φόρου κατανάλωσης ενέργειας είναι επιλεκτική και θα είχε ασχοληθεί κατόπιν με το αν ο αποκλεισμός των επιχειρήσεων προσφοράς υπηρεσιών επιφέρει στο πλαίσιο της έκπτωσης μια επιλεκτικότητα. Ακόμη στην παράγραφο 36 της απόφασης αποσαφηνίζεται ότι το μέτρο της Αυστρίας, το οποίο το Δικαστήριο το γνώριζε πλήρως, δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση.

(28) Το μέτρο δεν είναι επιλεκτικό, και πρόκειται για γενικό οικονομικό μέτρο. Αυτή την αντίληψη συμμερίστηκε και ο γενικός εισαγγελέας στην υπόθεση C-143/99.

(29) Το μέτρο δεν νοθεύει τον ανταγωνισμό και δεν αλλοιώνει τις συναλλαγές.

(30) Παρόμοια μέτρα υπάρχουν και σε άλλα κράτη μέλη. Άλλωστε, η οδηγία φορολόγησης ενέργειας προβλέπει επίσης φορολογικές ελαφρύνσεις και επιστροφές φόρου για επιχειρήσεις, προκειμένου να προστατεύσει επενδύσεις και θέσεις εργασίας.

IV. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ

Η Αυστρία θεωρεί την έκπτωση φόρου κατανάλωσης ενέργειας γενικό μέτρο

(31) Με επιστολή της 4ης Ιουλίου 2003, την οποία έλαβε η Επιτροπή στις 4 Ιουλίου 2003, η Αυστρία επιβεβαίωσε ότι κατά την αντίληψή της η έκπτωση του φόρου κατανάλωσης ενέργειας είναι γενικό μέτρο. Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα το αυστριακό συνταγματικό δικαστήριο είχε παρουσιάσει και το κίνητρό του, δηλαδή εάν το αρχικό μέτρο αποτελούσε κρατική ενίσχυση, θα μπορούσε το συνταγματικό δικαστήριο να ακυρώσει τον περιορισμό σε επιχειρήσεις οι οποίες κύρια δραστηριότητα έχουν την κατασκευή ενσώματων οικονομικών αγαθών. Το αυστριακό συνταγματικό δικαστήριο θέλησε να μάθει, εάν η ακύρωση του περιορισμού θα δημιουργούσε ή θα επέκτεινε μια παράνομη κρατική ενίσχυση. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο είχε συνείδηση του πράγματος, διότι στην έκθεση του εισηγητή Wathelet αναφέρεται, ότι το συνταγματικό δικαστήριο θεωρεί ότι σε περίπτωση περιορισμού … η επέκταση σε όλες τις επιχειρήσεις επιτρέπεται μόνο εάν αυτό δεν συνιστά νέα ενίσχυση, η οποία πρέπει να κοινοποιηθεί εκ των προτέρων. Διαφορετικά, το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα θα ήταν απλώς θεωρητικό και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο θα έπρεπε να το απορρίψει.

(32) Ως εκ τούτου, το αυστριακό συνταγματικό δικαστήριο ακύρωσε μόνο τον αρχικό περιορισμό του κύκλου των δικαιούχων της έκπτωσης και όχι ολόκληρο το νόμο περί έκπτωσης του φόρου κατανάλωσης ενέργειας.

(33) Με αυτά τα δεδομένα δεν μπορεί να επιχειρηματολογήσει κάποιος, ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δεν ήταν πληροφορημένο ή είχε ψευδείς πληροφορίες για τη διάρθρωση του αυστριακού μέτρου. Αντίθετα, το Δικαστήριο έχει περιγράψει στην παράγραφο 7 της απόφασης το αυστριακό σύστημα ορθά και στην παράγραφο 36, έχει απαντήσει στη δεύτερη ερώτηση *ότι «εθνικά μέτρα όπως τα επίμαχα στην κύρια δίκη δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση»*.

Η Αυστρία ανακοινώνει ότι θα τροποποιήσει την έκπτωση του φόρου κατανάλωσης ενέργειας με αναδρομική ισχύ

(34) Με επιστολή της 5ης Δεκεμβρίου 2003, η Αυστρία ανακοίνωσε στην Επιτροπή ότι το Υπουργείο Οικονομικών θα προτείνει στο αυστριακό κοινοβούλιο να τροποποιήσει με αναδρομική ισχύ την έκπτωση του φόρου κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου για τις δύο ομάδες δικαιούχων.

(35) Επιχειρήσεις για τις οποίες μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2001 δεν μπορούσε να εφαρμοστεί ο νόμος περί έκπτωσης του φόρου κατανάλωσης ενέργειας, θα αποκτήσουν δικαίωμα πλήρους επιστροφής του φόρου, εφόσον υπερβαίνει το 0,35 % της καθαρής αξίας παραγωγής τους το 2002. Το 2003 αυτές οι επιχειρήσεις θα φορολογηθούν με το 20 % των εθνικών συντελεστών για φυσικό αέριο και ηλεκτρική ενέργεια. Αυτή η ελάχιστη επιβάρυνση τηρεί τους ελάχιστους φορολογικούς συντελεστές της «οδηγίας φορολόγησης ενέργειας», η οποία θα ισχύσει από την 1η Ιανουαρίου 2004. Σύμφωνα με την οδηγία, το ελάχιστο ποσό φόρου σε σχέση με τον εθνικό φόρο βρίσκεται περίπου στο 3,3 % για την ηλεκτρική ενέργεια και στο περίπου 14 % για το φυσικό αέριο.

(36) Επιχειρήσεις, για τις οποίες μπορούσε να εφαρμοστεί ο νόμος περί έκπτωσης του φόρου κατανάλωσης ενέργειας πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2001, θα καταβάλουν το 2002 και το 2003 120 % των ελάχιστων φορολογικών συντελεστών για φυσικό αέριο και ηλεκτρική ενέργεια, όπως ορίζεται στο παράρτημα Ι πίνακας Γ της οδηγίας φορολόγησης ενέργειας («διάταξη 120 %»). Η επιβάρυνση με το 120 % των ελάχιστων φορολογικών συντελεστών για φυσικό αέριο και ηλεκτρική ενέργεια αντιστοιχεί στατιστικά στη μέση φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων σύμφωνα με την οδηγία φορολόγησης ενέργειας, συμπεριλαμβανόμενης της φορολόγησης της ηλεκτρικής ενέργειας, του φυσικού αερίου και του άνθρακα. Η διάταξη 120 % θα οδηγήσει σε επιπλέον φορολογική επιβάρυνση ύψους περίπου 10 έως 15 % των σημερινών καθαρών φορολογικών εσόδων. Η επιπλέον επιβάρυνση δεν είναι τόσο μεγάλη, επειδή οι περισσότερες από τις θιγόμενες επιχειρήσεις πληρώνουν με τις ισχύουσες ρυθμίσεις ήδη σημαντικά περισσότερο από το 120 %. Οι επιχειρήσεις ωστόσο, για τις οποίες η διάταξη 120 % οδηγεί σε αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης θα πληρώσουν κατά μέσο όρο περίπου 50 % περισσότερο από όσο πληρώνουν σήμερα, ορισμένες μάλιστα πολύ περισσότερο.

(37) Η Αυστρία ανακοίνωσε στην Επιτροπή, ότι όλες οι τρέχουσες καταβολές ανεστάλησαν αμέσως μετά την κίνηση της επίσημης διαδικασίας ελέγχου. Ωστόσο, η Αυστρία δεν μπόρεσε να δώσει στοιχεία για τον αριθμό των επιχειρήσεων οι οποίες πρέπει να επιστρέψουν ένα μέρος των ήδη καταβεβλημένων επιστροφών ή για τα ποσά της επιστροφής. Η Αυστρία επιβεβαίωσε ότι για όλες τις επιστροφές εφαρμόζονται τα ισχύοντα επιτόκια αναφοράς της ΕΕ.

V. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

Αξιολόγηση για το 2002 και το 2003

(38) Μολονότι η κινηθείσα διαδικασία αναφέρεται στις διατάξεις του 158ου ομοσπονδιακού νόμου οι οποίες ήταν εφαρμόσιμες το 2002, η Επιτροπή θεωρεί δικαιολογημένο να εξετάσει και το 2003, χωρίς να λάβει ειδική απόφαση για επέκταση της επίσημης διαδικασίας σε αυτό το χρονικό διάστημα. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ο 71ος ομοσπονδιακός νόμος του 2003 αφήνει απαράλλακτες τις διατάξεις που εισήγαγε ο 158ος ομοσπονδιακός νόμος του 2002. Επομένως, οι ισχύουσες διατάξεις το 2002 και το 2003 ταυτίζονται. Η Επιτροπή έχει ως εκ τούτου την άποψη, ότι οι ενδιαφερόμενοι είχαν τη δυνατότητα να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους για όσες πλευρές είναι σημαντικές για την αξιολόγηση της ρύθμισης.

(39) Η Αυστρία έθεσε σε ισχύ τη χρονική παράταση μετά την απόφαση της Επιτροπής να κινήσει την επίσημη διαδικασία. Τούτο είναι συγκρίσιμο με την κατάσταση, στην οποία ένα κράτος μέλος τροποποιεί νομοθετικές διατάξεις, οι οποίες αποτελούν αντικείμενο μιας διαδικασίας για την παραβίαση συμβολαίου, χωρίς όμως με αυτή την τροποποίηση να αίρονται όλες οι εικαζόμενες παραβιάσεις και διατηρούνται καταστάσεις, οι οποίες έχουν περιγραφεί στις αιτιολογημένες παρατηρήσεις, και μετά την κοινοποίηση αυτών των παρατηρήσεων. Σε τέτοιες περιπτώσεις το Δικαστήριο επιτρέπει στην Επιτροπή να συνεχίσει τη διαδικασία και να προσαρμόσει τα συμπεράσματά της στην αλλαγή των περιστάσεων ([7]).

(40) Στην επιστολή της της 5ης Δεκεμβρίου 2003, η Αυστρία αναφέρθηκε ρητά στο χρονικό διάστημα από την 1η Ιανουαρίου 2002 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2003 και επομένως άσκησε τα υπερασπιστικά της δικαιώματα αναφερόμενη σε ολόκληρο το χρονικό διάστημα.

([7]) Βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 17ης Νοεμβρίου 1992 στην υπόθεση C-105/91, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλογή 1992, σ. I-5871· απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 1996 στην υπόθεση C-11/95, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1996, σ. I-4115· απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 1999 στην υπόθεση C-365/97, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1999, σ. I-7773 και απόφαση της 4ης Φεβρουαρίου 1988 στην υπόθεση 113/86, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1988, σ. 607.

(41) Στην πράξη μπορούσαν και τρίτοι να υποβάλουν παρατηρήσεις για την εφαρμογή της ρύθμισης τόσο το 2002 όσο και το 2003. Ο σύνδεσμος της αυστριακής βιομηχανίας υπέβαλε βέβαια τις γραπτές παρατηρήσεις του σχετικά με την έκπτωση του φόρου κατανάλωσης ενέργειας το 2002 στις 12 Αυγούστου, δηλαδή πριν από τη δημοσίευση του 71ου ομοσπονδιακού νόμου για την παράταση της έκπτωσης του φόρου κατανάλωσης ενέργειας. Στη συνέχεια, ο σύνδεσμος εκπροσωπήθηκε σε πολλές συζητήσεις μεταξύ της Επιτροπής και της αυστριακής κυβέρνησης και με αυτή την ευκαιρία εξέφερε γνώμη και για το 2003. Επομένως, το δικαίωμά του να υποβάλει παρατηρήσεις έγινε σεβαστό.

(42) Στις παρατηρήσεις της Jungbunzlauer GmbH της 14ης Αυγούστου 2003 περιγράφεται η επιχείρηση και διαπιστώνεται ότι τα στοιχεία για την υπόθεση ισχύουν «ιδίως (και) για το 2002». Η επιχείρηση υπέβαλε παρατηρήσεις σχετικά με την ύπαρξη ενίσχυσης και προέβαλε επιχειρήματα τα οποία στην ουσία είναι ανεξάρτητα από το έτος της εφαρμογής. Επομένως, έγινε σεβαστό το δικαίωμα υποβολής παρατηρήσεων.

(43) Η Marienhütte GmbH υπέβαλε παρατηρήσεις σχετικά με την κίνηση της διαδικασίας στις 18 Αυγούστου, δηλαδή επίσης πριν από τη δημοσίευση του 71ου ομοσπονδιακού νόμου του 2003. Οι παρατηρήσεις είναι επίσης ανεξάρτητες από το έτος της εφαρμογής των διατάξεων του νόμου περί έκπτωσης του φόρου κατανάλωσης ενέργειας. Το δικαίωμα υποβολής παρατηρήσεων έγινε επομένως σεβαστό.

(44) Η Επιτροπή ούτε έλαβε καθυστερημένες παρατηρήσεις ούτε καμία αίτηση για την υποβολή παρατηρήσεων μετά την πάροδο της προθεσμίας που προσδιοριζόταν στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας.

Ύπαρξη ενίσχυσης

(45) Έπειτα από ενδελεχή εξέταση, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το κρινόμενο μέτρο αποτελεί κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

(46) Κατά την αντίληψη της Επιτροπής η έκπτωση φόρου, ακόμη και αν θεωρητικά ισχύει για όλες τις επιχειρήσεις οι οποίες φθάνουν στο κατώφλι του 0,35 % της καθαρής αξίας παραγωγής, de facto ευνοεί επιχειρήσεις οι οποίες παρουσιάζουν υψηλή κατανάλωση ενέργειας σε σχέση με την καθαρή αξία παραγωγής και ως εκ τούτου είναι επιλεκτική.

(47) Κατά την αντίληψη της Επιτροπής, το Δικαστήριο στην υπόθεση C-143/99 δεν εξέφρασε γνώμη για όλες τις πλευρές της αρχικής ρύθμισης της έκπτωσης φόρου, αλλά μόνο για τον περιορισμό σε επιχειρήσεις που κύρια δραστηριότητά τους είναι η κατασκευή ενσώματων οικονομικών αγαθών. Για την απάντηση των δύο προδικαστικών ερωτημάτων του αυστριακού συνταγματικού δικαστηρίου δεν ήταν αναγκαίο να αξιολογήσει το Δικαστήριο άλλες πλευρές του μέτρου. Τα ερωτήματα δεν αναφέρονταν στο συνολικό αυστριακό σύστημα, αλλά επικεντρώνονταν στο περιορισμένο πεδίο εφαρμογής. Δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι το Δικαστήριο απλώς και μόνο επειδή υπήρχαν επαρκείς πληροφορίες, τοποθετήθηκε εμμέσως σχετικά με ένα ζήτημα, με το οποίο δεν είχε ασχοληθεί. Στην απόφασή του το Δικαστήριο αναφέρθηκε εν γένει σε «*γενικά μέτρα τα οποία προβλέπουν έκπτωση φόρων κατανάλωσης ενέργειας*». Εάν το Δικαστήριο είχε την πρόθεση να σχολιάσει όλες τις πλευρές του μέτρου της Αυστρίας, μπορεί να θεωρηθεί ότι αυτό θα είχε συμβεί με μεγαλύτερη αμεσότητα.

(48) Η Επιτροπή δεν συμμερίζεται τη γνώμη ότι το Δικαστήριο δεν θα είχε απαντήσει στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα του αυστριακού ομοσπονδιακού δικαστηρίου, εάν δεν σκόπευε να σχολιάσει όλες τις πλευρές της έκπτωσης του ενεργειακού φόρου. Το Δικαστήριο απάντησε το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα του αυστριακού συνταγματικού δικαστηρίου ως πρώτο. Αυτό το ερώτημα δεν αναφερόταν στην εκκρεμή διαδικασία. Γι' αυτό το Δικαστήριο έθεσε την απάντησή του στο πρώτο ερώτημα για τη συγκεκριμένη κατάσταση σε μία μάλλον γενική συνάφεια και απάντησε, βασιζόμενο στην πάγια νομολογία, ότι ένα κρατικό μέτρο, το οποίο ευνοεί αδιακρίτως όλες τις επιχειρήσεις σε μια επικράτεια, δεν μπορεί να αποτελεί κρατική ενίσχυση.

(49) Νομολογιακά προηγούμενα δείχνουν ότι ένα μέτρο μπορεί να είναι επιλεκτικό ως προς την επίδρασή του, ακόμη και αν κατά το νόμο είναι εφαρμόσιμο σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Αυτά είναι μόνο παραδείγματα για την εμφάνιση μιας εκ των πραγμάτων επιλεκτικότητας. Είναι αλήθεια ότι το μέτρο που εκκρεμεί για εξέταση δεν προβλέπει περιορισμό ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης, τον κλάδο, τη δραστηριότητα ή το ποσό της επένδυσης. Ωστόσο, το κατώφλι επενεργεί έτσι ώστε το μέτρο να είναι de facto προδιαγεγραμμένο για επιχειρήσεις με ένταση ενέργειας. Ο σύνδεσμος της αυστριακής βιομηχανίας προέβαλε βέβαια ότι από την έκπτωση φόρου μπορούν να επωφεληθούν και επιχειρήσεις με μικρή κατανάλωση ενέργειας, εάν πραγματοποιούν μεγάλες επενδύσεις ή σημειώνουν ζημίες, όμως αυτό το επιχείρημα δεν αναλύεται περισσότερο. Αντίθετα καταδείχθηκε κατά τη διάρκεια της επίσημης διαδικασίας εξέτασης η επενέργεια διαφορετικών λύσεων βάσει παραδειγμάτων από επιχειρήσεις σε τομείς με ένταση ενέργειας. Αυτό επιβεβαιώνεται και από τις παρατηρήσεις της Marienhütte, στις οποίες το μέτρο χαρακτηρίζεται ρητά ως διορθωτικός μηχανισμός για επιχειρήσεις με ένταση ενέργειας. Ακόμη η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η Αυστρία δεν σχολίασε το επιχείρημα του συνδέσμου της αυστριακής βιομηχανίας. Ιδίως η Αυστρία δεν έδωσε στοιχεία για τους πράγματι ωφελούμενους, ούτε για το αν ο κύκλος των πράγματι ωφελουμένων άλλαξε σημαντικά μετά την τροποποίηση του νόμου. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν διαθέτει στοιχεία τα οποία επιτρέπουν το συμπέρασμα ότι οι επενέργειες του μέτρου διαφέρουν από εκείνη του μέτρου το οποίο ίσχυε πριν από την 1η Ιανουαρίου 2002 και περιοριζόταν σε επιχειρήσεις που κύρια δραστηριότητά τους είναι η κατασκευή ενσώματων οικονομικών αγαθών. Επίσης, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η Αυστρία υπολογίζει τη διάταξη 120 % επίσης βάσει της διαλογής περίπου 240 επιχειρήσεων έντασης ενέργειας και ισχυρίζεται ότι δεν υπάρχουν στοιχεία για όλες τις επιχειρήσεις που δικαιούνται την έκπτωση. Όλα αυτά υποδεικνύουν επιτακτικά, ότι το μέτρο στην πράξη απευθύνεται σε επιχειρήσεις έντασης ενέργειας.

(50) Η Επιτροπή δεν συμμερίζεται επίσης την αντίληψη της Jungbunzlauer GmbH, σύμφωνα με την οποία το κριτήριο του 0,35 % της καθαρής αξίας παραγωγής αντιστοιχεί σε ανώτατο όριο φορολογικής επιβάρυνσης και ότι ένα ανώτατο όριο αυτού του είδους δεν είναι κριτήριο για τον χαρακτήρα του μέτρου ως ενίσχυσης. Χωρίς να χρειάζεται γενική εξέταση του τελευταίου επιχειρήματος, το κριτήριο δεν καθορίζει γενική φορολογική επιβάρυνση αδιακρίτως όλων των επιχειρήσεων. Κατά κανόνα οι επιχειρήσεις πρέπει να καταβάλλουν ολόκληρο τον φορολογικό συντελεστή, εκτός από εκείνα, τα οποία φθάνουν σε ένα κατώφλι το οποίο de facto είναι κατά τέτοιον τρόπο διαμορφωμένο ώστε να μπορεί να εφαρμοστεί μόνο σε επιχειρήσεις έντασης ενέργειας. Με τον καθορισμό αντικειμενικών κριτηρίων, συγκεκριμένα ενός ανώτατου ορίου φόρου για ορισμένες επιχειρήσεις –στην προκειμένη περίπτωση επιχειρήσεις με μεγάλη ένταση ενέργειας– το μέτρο επιφέρει διαφορετική μεταχείριση. Κατά τούτο, διαφέρει από την ελάχιστη φορολογική επιβάρυνση ύψους 363 ευρώ, στην οποία παραπέμπει η Jungbunzlauer GmbH, και η οποία ισχύει στην πράξη αδιακρίτως για όλες τις επιχειρήσεις.

(51) Στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή διατύπωσε αμφιβολίες για το αν η επέκταση του πεδίου εφαρμογής θα άλλαζε αποτελεσματικά τις επενέργειες του μέτρου. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ούτε η Αυστρία ούτε τα ενδιαφερόμενα μέρη υπέβαλαν στοιχεία, τα οποία θα μπορούσαν να αμβλύνουν αυτές τις αμφιβολίες. Προπάντων, η Αυστρία δεν κατέθεσε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι σημαντικά περισσότερες επιχειρήσεις σε όλους τους τομείς της οικονομίας επωφελούνται από τη διεύρυνση του πεδίου της εφαρμογής του μέτρου. Εν πάση περιπτώσει, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ο μεγάλος αριθμός των ευνοουμένων από ένα μέτρο δεν είναι απόδειξη ότι το μέτρο πρέπει να θεωρηθεί γενικό μέτρο.

(52) Η Επιτροπή λαμβάνει επίσης υπόψη ότι, σε πολλά κράτη μέλη ισχύουν μέτρα με τις ίδιες επιπτώσεις, για τα οποία είτε έχει ζητηθεί να εγκριθούν ως κρατική ενίσχυση είτε εξετάζονται αυτεπαγγέλτως από την Επιτροπή ([8]).

(53) Η Επιτροπή έχει τη γνώμη ότι ο επιλεκτικός χαρακτήρας του μέτρου δεν μπορεί να αιτιολογηθεί με τη φύση και τη λογική του συστήματος, διότι αυτό δεν αντιστοιχεί με την εμμενή λογική του φορολογικού συστήματος. Αντίθετα η έκπτωση συνιστά σαφή απόκλιση από τη γενική διάρθρωση και τον τρόπο λειτουργίας του φορολογικού συστήματος. Ακόμη η Επιτροπή διαπιστώνει ότι οι ενεργειακοί φόροι επιδιώκουν διττό σκοπό: Πρώτον να παρακινηθούν επιχειρήσεις να λάβουν μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας. Ακόμη και αν οι θιγόμενες επιχειρήσεις ήδη εφαρμόζουν τέτοια μέτρα σε μεγάλη έκταση προκειμένου να μειώσουν το ενεργειακό κόστος, δεν μπορεί να λεχθεί ότι η φορολόγηση της ενέργειας δεν έχει καμία επιπλέον φορολογική επίπτωση. Η κατανάλωση ενέργειας εξαρτάται γενικά από την τεχνολογία, και επομένως μόνο βραχυπρόθεσμα είναι σταθερή. Μακροπρόθεσμα θα πρέπει να περιμένουμε περαιτέρω εξοικονόμηση ενέργειας από την τεχνολογική πρόοδο και τους νεωτερισμούς. Η Επιτροπή διαπιστώνει επίσης ότι η Marienhütte GmbH δεν αιτιολόγησε εγγύτερα την έλλειψη ρυθμιστικής λειτουργίας. Δεύτερον, ακόμη και αν η κατανάλωση ενέργειας δεν μπορεί βραχυπρόθεσμα να μειωθεί περισσότερο, ο φόρος επιβάλλεται για να αποφέρει πόρους στο κράτος για γενικότερους σκοπούς, με το δεδομένο ότι η κατανάλωση ενέργειας δημιουργεί στην κοινωνία κόστος, για το οποίο το κράτος πρέπει να λάβει διορθωτικά μέτρα. Γι' αυτούς τους λόγους δεν μπορεί, από τη φύση και τη λογική του συστήματος να απαλλάσσονται από τον ενεργειακό φόρο κατανάλωσης επιχειρήσεις έντασης ενέργειας, δηλαδή εξ ορισμού ρυπαίνοντες.

(54) Η Επιτροπή δεν συμμερίζεται την αντίληψη της Jungbunzlauer GmbH, ότι το μέτρο δεν θα συνιστούσε κρατική βοήθεια εάν ο νομοθέτης επέβαλε το φόρο στον τελικό χρήση. Η διοικητική διάρθρωση του μέτρου δεν επηρεάζει σε αυτή την περίπτωση τον χαρακτήρα του ως ενίσχυσης. Ακόμη και αν ο νομοθέτης επέβαλε το φόρο απευθείας στον τελικό χρήστη και εισήγαγε πιθανόν διαφορετική μεταχείριση των διαφόρων χρηστών κατά κατηγορία, και αυτή η διάκριση θα συνιστούσε κρατική ενίσχυση.

(55) Όλα τα άλλα κριτήρια της κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, πληρούνται. Το μέτρο απαλλάσσει τις επιχειρήσεις από κόστος, το οποίο διαφορετικά θα έπρεπε να φέρουν οι ίδιες και τους δίνει έτσι ένα πλεονέκτημα. Το μέτρο είναι κρατικό και χρηματοδοτείται με κρατικούς πόρους, αφού το κράτος δέχεται μείωση των φορολογικών του εσόδων. Καθώς η έκπτωση φόρου χορηγείται μόνο σε ορισμένες επιχειρήσεις, το μέτρο τις μεταχειρίζεται προνομιακά έναντι άλλων επιχειρήσεων, πράγμα που μπορεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό. Τουλάχιστον ορισμένοι ωφελούμενοι δραστηριοποιούνται σε τομείς στους οποίους υφίστανται συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Ως εκ τούτου, το μέτρο μπορεί να αλλοιώσει τις συναλλαγές. Καταλήγοντας πρέπει να διαπιστωθεί ότι το μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση και πρέπει να θεωρηθεί νέα ενίσχυση, διότι έχει εισαχθεί μετά την προσχώρηση της Αυστρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ποτέ δεν εγκρίθηκε από την Επιτροπή.

Συμβιβάσιμο της ενίσχυσης

(56) Η Επιτροπή εξέτασε το συμβιβάσιμο της ενίσχυσης βάσει του κοινοτικού πλαισίου σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος (στα επόμενα «το κοινοτικό πλαίσιο»). Στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας η Επιτροπή υποστήριξε τη γνώμη ότι στην τότε κατάσταση προφανώς δεν μπορούσε να εφαρμοστεί καμία άλλη εξαιρετική διάταξη του άρθρου 87 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης ΕΚ. Στη διάρκεια της επίσημης διαδικασίας δεν προέκυψαν νέα στοιχεία, τα οποία θα μπορούσαν να διασκεδάσουν τις επιφυλάξεις τις οποίες η Επιτροπή είχε προβάλει στην απόφαση για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας ελέγχου. Γι' αυτό η Επιτροπή καταλήγει στο ακόλουθο συμπέρασμα.

([8]) Βλέπε Ν 449/2001 — Γερμανία, Ν 123/2000 — Ηνωμένο Βασίλειο, C 42/2003 — Σουηδία.

(57) Όσον αφορά τις επιχειρήσεις για τις οποίες μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2001 δεν μπορούσε να εφαρμοστεί ο νόμος σχετικά με την έκπτωση του φόρου κατανάλωσης ενέργειας, η τροποποίηση με τον 158ο ομοσπονδιακό νόμο του 2002 εισήγαγε μια νέα εξαίρεση από υφιστάμενο φόρο. Σύμφωνα με το σημείο 51.2 του κοινοτικού πλαισίου οι διατάξεις του σημείου 51.1 μπορούν να εφαρμοστούν, εφόσον ο φόρος έχει σημαντική θετική επενέργεια στην προστασία του περιβάλλοντος και εξαιρέσεις καθίστανται αναγκαίες λόγω ουσιώδους αλλαγής των οικονομικών συνθηκών, η οποία δημιουργεί ιδιαίτερα δυσχερή κατάσταση ανταγωνισμού. Η Αυστρία δεν έδωσε διασαφήσεις αν συνέβαινε αυτό. Επίσης, η Αυστρία δεν αύξησε ουσιωδώς το φόρο, και έτσι δεν μπορεί να εφαρμοστεί το σημείο 52 του κοινοτικού πλαισίου. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, ένα κράτος μέλος μπορεί να χορηγήσει φοροαπαλλαγές μόνο σύμφωνα με το σημείο 53 δεύτερο εδάφιο, το οποίο παραπέμπει στα σημεία 45 και 46 του κοινοτικού πλαισίου. Σύμφωνα με αυτές, ενισχύσεις επιχειρήσεων μπορούν να χορηγηθούν μόνο επί πενταετία κατ' ανώτατο όριο, εφόσον η έντασή τους περιορίζεται στο 50 % του επιπλέον κόστους ή εάν σε ένα διάστημα πέντε ετών βαίνουν προοδευτικά φθίνουσες. Ο αυστριακός νόμος ούτε περιορίζει την έκπτωση φόρου στο 50 % του επιπλέον κόστους ούτε απαιτεί προοδευτική μείωση.

(58) Όσον αφορά τις επιχειρήσεις, για τις οποίες ίσχυε ήδη πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2001, το σύστημα της έκπτωσης φόρου παραμένει αναλλοίωτο. Εδώ το μέτρο προβλέπει την απαλλαγή από φόρο η οποία αποφασίστηκε κατά την επιβολή του. Εντάσσεται ως εκ τούτου στο σημείο 51.2 του κοινοτικού πλαισίου, η οποία παραπέμπει στα κριτήρια του συμβιβάσιμου που διατυπώνονται στο σημείο 51.1. Από αυτή τη διάταξη εφαρμόσιμη φαίνεται μόνο το σημείο 51.1 στοιχείο β) δεύτερη περίπτωση. Σύμφωνα με αυτήν οι επιχειρήσεις πρέπει να καταβάλλουν ουσιώδες μέρος των εθνικών φόρων. Η Αυστρία δεν κατέθεσε στοιχεία για το υπό εξέταση χρονικό διάστημα που θα έδιναν τη δυνατότητα να εξακριβωθεί το πραγματικό τμήμα του φόρου που αναγκάζονται να πληρώσουν οι θιγόμενες επιχειρήσεις. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν μπορεί να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι επιχειρήσεις καταβάλλουν σημαντικό τμήμα των εθνικών φόρων.

(59) Λαμβάνοντας υπόψη όσα εκτέθηκαν προηγουμένως, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο νόμος περί έκπτωσης του φόρου κατανάλωσης ενέργειας του 1996, του οποίου η ισχύς παρατάθηκε με το άρθρο 6 του 158ου ομοσπονδιακού νόμου του 2002 χωρίς περαιτέρω μετατροπές, δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του κοινοτικού πλαισίου και δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά.

Συμβιβάσιμο της αναγγελθείσας τροποποίησης της ενίσχυσης ([9])

(60) Όσον αφορά τις επιχειρήσεις, για τις οποίες μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2001 δεν ίσχυε ο νόμος περί έκπτωσης του φόρου κατανάλωσης ενέργειας, το μέτρο με την τροποποίηση για την οποία δεσμεύτηκε η Αυστρία είναι συμβιβάσιμο με τα σημεία 53 και 45 του κοινοτικού πλαισίου. Η ενίσχυση ανέρχεται στο 100 % του επιπλέον κόστους τον πρώτο χρόνο και μειώνονται σε 80 % τον δεύτερο χρόνο. Επομένως, υφίσταται γραμμική μείωση στο υπό εξέταση διάστημα. Εκτός αυτού, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι η έκπτωση τον δεύτερο χρόνο παραχωρεί στους ωφελούμενους ένα ποσό φόρου, το οποίο εξακολουθεί να υπερβαίνει το όριο που απαιτεί η οδηγία φορολόγησης ενέργειας από το 2004 κι έπειτα.

(61) Όσον αφορά τις επιχειρήσεις, για τις οποίες μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2001 ίσχυε ο νόμος περί έκπτωσης του φόρου κατανάλωσης ενέργειας, η ενίσχυση κατά την αντίληψη της Επιτροπής είναι συμβιβάσιμη με το σημείο 51.1 στοιχείο β) δεύτερη περίπτωση, του κοινοτικού πλαισίου. Σύμφωνα με το σημείο 51.1 στοιχείο β) δεύτερη περίπτωση, οι επωφελούμενοι πρέπει να καταβάλλουν ουσιώδες μέρος των εθνικών φόρων. Ο λόγος είναι να δοθεί στις επιχειρήσεις κίνητρο να βελτιώσουν τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις. Αυτό συνάγεται από το κείμενο του σημείου 51.1 στοιχείο β) πρώτη περίπτωση, σύμφωνα με το οποίο ένας εναρμονισμένος φόρος μπορεί να μειωθεί, εφόσον το ποσό που έχει καταβάλει ο επωφελούμενος υπερβαίνει το κοινοτικό κατώτατο όριο ώστε «να παρακινεί τις επιχειρήσεις να βελτιώσουν την προστασία του περιβάλλοντος». Κατά τη διάρκεια του προς εξέταση χρονικού διαστήματος ο ενεργειακός φόρος της Αυστρίας ήταν εθνικός φόρος· από την 1η Ιανουαρίου 2004 θα εισαχθεί με την οδηγία φορολόγησης της ενέργειας μια εναρμονισμένη φορολόγηση, η οποία καθορίζει φορολογικούς συντελεστές για τη χρήση των προϊόντων ενέργειας, τα οποία φορολογούνται σύμφωνα με τους αυστριακούς νόμους φορολόγησης της ενέργειας. Η οδηγία φορολόγησης της ενέργειας λαμβάνει ρητά υπόψη τους σκοπούς της προστασίας του περιβάλλοντος (βλέπε ιδίως τους λόγους 3, 6, 7 και 12). Ως εκ τούτου, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι η τήρηση των ελάχιστων φορολογικών συντελεστών δίνει στις επιχειρήσεις κίνητρο να βελτιώνουν την προστασία του περιβάλλοντος. Η τήρηση των ελάχιστων συντελεστών μπορεί, επομένως, να θεωρηθεί και ουσιώδες μέρος του εθνικού φόρου, όπως το απαιτεί το σημείο 51.1 στοιχείο β) δεύτερη περίπτωση. Η Αυστρία καθορίζει την ελάχιστη φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων κατά τέτοιον τρόπο ώστε να τηρούνται οι ελάχιστοι φορολογικοί συντελεστές όχι μόνο για το φυσικό αέριο και την ηλεκτρική ενέργεια, αλλά και τον άνθρακα, για τον οποίο μέχρι σήμερα η Αυστρία δεν επέβαλλε ενεργειακό φόρο. Με τον τρόπο αυτό η Αυστρία εξασφαλίζει ότι η ελάχιστη φορολογική επιβάρυνση το 2002 και 2003 αντιστοιχεί στο φορολογικό επίπεδο και ότι ενσωματώνει και την ελάχιστη περιβαλλοντική επίπτωση την οποία επιδιώκει η οδηγία.

Προστασία της εμπιστοσύνης

(62) Εάν μία ενίσχυση που χορηγήθηκε παράνομα κριθεί ως ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά, πρέπει να απαιτηθεί από τον αποδέκτη να την επιστρέψει. Μετά την απαίτηση επιστροφής αυτής της ενίσχυσης θα έπρεπε να αποκατασταθεί στο μέτρο του δυνατού η θέση του στον ανταγωνισμό πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης. Στο άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για διατάξεις εφαρμογής του

([9]) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι οι εν λόγω τροποποιήσεις δεν έχουν τεθεί ακόμη σε ισχύ.

άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ ([10]), αναφέρεται ωστόσο: «δεν απαιτεί ανάκτηση της ενίσχυσης εάν αυτό αντίκειται σε κάποια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου». Σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και την πρακτική των αποφάσεων της Επιτροπής, μια απόφαση για απαίτηση ανάκτησης παραβιάζει μία γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου, εάν ως συνέπεια μέτρων της Επιτροπής μπορούσε εκ μέρους του αποδέκτη να υπάρχει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι η ενίσχυση χορηγήθηκε σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο.

(63) Τα κράτη μέλη πρέπει να φροντίζουν ώστε τα εθνικά μέτρα να συνάδουν με τους κανόνες ανταγωνισμού της κοινότητας, προκειμένου να αποφεύγονται νοθεύσεις του ανταγωνισμού, και τα μέτρα ενίσχυσης να κοινοποιούνται στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ και να εφαρμόζονται μόνο αφού ελεγχθούν. Κατ' αρχήν, οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να εγείρουν προσδοκίες για παράνομες ενισχύσεις. Εάν οι επιχειρήσεις μπορούσαν να βασιστούν επιτυχώς σε έναν εθνικό νόμο, ο οποίος έχει εκδοθεί καλή τη πίστη, ο οποίος όμως δεν ανταποκρίνεται στους κανόνες των ενισχύσεων και ως εκ τούτου νοθεύει τον ανταγωνισμό, δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί ο σκοπός του κοινοτικού ελέγχου των ενισχύσεων.

(64) Στην απόφασή του στην υπόθεση Van den Bergh en Jurgens ([11]), το Δικαστήριο αποφάνθηκε:

«Κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου κάθε οικονομικός φορέας, στον οποίο μία κοινοτική αρχή προκάλεσε δικαιολογημένες προσδοκίες, δύναται να επικαλεστεί την αρχή της προστασίας εμπιστοσύνης. Εάν ένας προσεκτικός και επιμελής οικονομικός φορέας είναι σε θέση να προβλέψει την έκδοση ενός κοινοτικού μέτρου που άπτεται των συμφερόντων του, τότε δεν μπορεί όταν το μέτρο αποφασιστεί να επικαλεστεί αυτή την αρχή».

(65) Η Αυστρία δεν προσκόμισε στην Επιτροπή επιχειρήματα για την ύπαρξη δικαιολογημένης εμπιστοσύνης εκ μέρους των όσων ωφελήθηκαν από τη ρύθμιση. Από τη νομολογία του Δικαστηρίου συνάγεται ωστόσο, ότι η Επιτροπή καλείται να λαμβάνει αυτομάτως υπόψη εξαιρετικές περιστάσεις, οι οποίες σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 δικαιολογούν παραίτηση από την απαίτηση επιστροφής παράνομων ενισχύσεων, εάν αυτή η απαίτηση επιστροφής θα παραβίαζε μια γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου, όπως την αρχή της προστασίας της εμπιστοσύνης.

(66) Στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή λαμβάνει αφενός γνώση του ότι το προκείμενο εθνικό μέτρο επέβαλε σημαντική επιβάρυνση στις αυστριακές επιχειρήσεις προς το συμφέρον της προστασίας του περιβάλλοντος. Μια επιβάρυνση αυτού του είδους χωρίς την έκπτωση φόρου που εξετάστηκε σε αυτή την απόφαση θα ήταν δυσβάσταχτη επιβάρυνση, ιδίως για επιχειρήσεις έντασης ενέργειας. Όταν το εθνικό μέτρο σχεδιάστηκε, δεν υπήρχε σταθερή πρακτική για τη νομική εκτίμηση εξαιρέσεων ή μειώσεων φόρων αυτού του είδους, οι οποίοι τυπικά εφαρμόζονται σε διάφορους κλάδους της οικονομίας, είναι όμως παρά ταύτα επιλεκτικοί, διότι χορηγούν ένα ουσιαστικό, *πραγματικό* και ειδικό πλεονέκτημα προς όφελος ορισμένων τομέων. Αφετέρου, είναι πιθανό στην προκειμένη περίπτωση το κείμενο της απάντησης του Δικαστηρίου στο δεύτερο ερώτημα στην απόφαση Adria-Wien να οδήγησε ορισμένους αποδέκτες της ενίσχυσης να θεωρήσουν καλή τη πίστη ότι τα επίμαχα εθνικά μέτρα τα οποία έχουν συζητηθεί από ένα εθνικό δικαστήριο θα έπαυαν να είναι επιλεκτικά και ως εκ τούτου να συνιστούν κρατική ενίσχυση, εφόσον η ισχύς τους θα επεκτεινόταν και σε άλλους τομείς εκτός από αυτόν της παραγωγής ενσώματων οικονομικών αγαθών. Λαμβάνοντας υπόψη όλες αυτές τις εκτιμήσεις, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι στην προκειμένη περίπτωση η απαίτηση επιστροφής θα παραβίαζε την αρχή της προστασίας της εμπιστοσύνης. Σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, η Επιτροπή αποφασίζει ως εκ τούτου ότι δεν θα πρέπει να υπάρξει απαίτηση επιστροφής.

Ενισχύσεις για την αγροτική πρωτογενή παραγωγή

(67) Ο κανονισμός έκπτωσης φόρου ισχύει για την αγροτική και δασική οικονομία με τους ίδιους όρους όπως και για τους άλλους επωφελούμενους τομείς. Το κοινοτικό πλαίσιο για κρατικές ενισχύσεις προστασίας του περιβάλλοντος δεν ισχύει για την αγροτική οικονομία. Κατά την αποτίμηση υπερτομεακών ενισχύσεων στο πλαίσιο ενεργειακών φόρων ([12]), η Επιτροπή στάθμισε ωστόσο την ίση μεταχείριση της αγροτικής και δασικής παραγωγής με άλλους κλάδους της οικονομίας με την επιφύλαξη των γενικών κατευθυντήριων γραμμών για ενισχύσεις προστασίας του περιβάλλοντος. Όσα αναπτύσσονται παραπάνω ισχύουν, ως εκ τούτου, και για την εκτίμηση ενισχύσεων για την αγροτική οικονομία.

VI. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

(68) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η Αυστρία εφάρμοσε το νόμο περί έκπτωσης του φόρου κατανάλωσης ενέργειας του 1996, όπως τροποποιήθηκε με τον 158ο ομοσπονδιακό νόμο του 2002, ο οποίος παρατάθηκε απαράλλακτος μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2003, παράνομα κατά παράβαση του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ.

(69) Όσον αφορά επιχειρήσεις, για τις οποίες ο νόμος περί έκπτωσης του φόρου κατανάλωσης ενέργειας δεν ίσχυε μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2001, το μέτρο της ενίσχυσης είναι ασυμβίβαστο με το κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με ενισχύσεις προστασίας του περιβάλλοντος, ιδίως με τα σημεία 52 και 45 καθώς και με άλλες εξαιρέσεις του άρθρου 87 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης ΕΚ.

([10]) ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.

([11]) Απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Μαρτίου 1987 στην υπόθεση 265/85, Van den Bergh und Jurgens BV κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 1155, παράγραφος 44.

([12]) Βλέπε ιδίως αποφάσεις της Επιτροπής σχετικά με τον γερμανικό οικολογικό φόρο, NN 47/99 (ΕΕ C 166 της 12.6.1999) και στην υπόθεση ενίσχυσης N 575/A/99 (ΕΕ C 322 της 11.11.2000).

(70) Όσον αφορά επιχειρήσεις, για τις οποίες ο νόμος περί έκπτωσης του φόρου κατανάλωσης ενέργειας ίσχυε ήδη πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2001, το μέτρο ενίσχυσης είναι ασυμβίβαστο με το κοινοτικό πλαίσιο για ενισχύσεις προστασίας του περιβάλλοντος, ιδίως με τα σημεία 51.1 στοιχείο β) δεύτερη περίπτωση και άλλες εξαιρέσεις του άρθρου 87 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης ΕΚ. Επειδή, σχετικά με το μέτρο δεν μπορούν να αναφερθούν άλλοι λόγοι συμβιβάσιμου, το μέτρο είναι ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά.

(71) Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες περιστάσεις της προκείμενης υπόθεσης και σε συμφωνία με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, δεν θα απαιτηθεί επιστροφή.

(72) Η Επιτροπή λαμβάνει γνώση του ότι η κυβέρνηση της Αυστρίας έχει δεσμευτεί να τροποποιήσει αναδρομικά την έκπτωση του φόρου κατανάλωσης ενέργειας. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι τροποποιήσεις που περιγράφονται παραπάνω είναι συμβιβάσιμες με το κοινοτικό πλαίσιο, σχετικά με τις ενισχύσεις προστασίας του περιβάλλοντος, ιδίως το σημείο 52 σε συνδυασμό με το σημείο 45 και το σημείο 51.1 στοιχείο β) δεύτερη περίπτωση,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η έκπτωση φόρου, την οποία χορήγησε η Αυστρία το 2002 σύμφωνα με το νόμο περί έκπτωσης του φόρου κατανάλωσης ενέργειας του 1996, όπως τροποποιήθηκε με τον 158ο ομοσπονδιακό νόμο του 2002 και παρατάθηκε απαράλλακτος μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2003, συνιστά παράνομη ενίσχυση ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

Άρθρο 2

Η Αυστρία θα καταργήσει το μέτρο ενίσχυσης που αναφέρεται στο άρθρο 1, εφόσον αυτό συνεχίζει να ισχύει.

Άρθρο 3

Η Αυστρία θα κάνει ό,τι είναι αναγκαίο, προκειμένου να προσαρμόσει το μέτρο αναδρομικά, όπως δεσμεύτηκαν οι αυστριακές αρχές με την επιστολή τους της 5ης Δεκεμβρίου 2003.

Άρθρο 4

Η Αυστρία θα ανακοινώσει στην Επιτροπή εντός δύο μηνών από τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης τα μέτρα που έχουν ληφθεί ώστε να εφαρμοστεί η απόφαση.

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Δημοκρατία της Αυστρίας.

Βρυξέλλες, 9 Μαρτίου 2004.

Για την Επιτροπή

Mario MONTI

Μέλος της Επιτροπής